

Warszawa, 13 listopada 2001 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa   Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 827 64 53

35304

RPO/389604/2001/IV/KF

Pani
Barbara Piwnik
Minister Sprawiedliwości

Szanowna Pani Minister

Wpływają do mojego Biura skargi obywateli dotyczące pobierania przez sądy rejonowe kosztów sądowych związanych z zakładaniem ksiąg wieczystych.

Na tle tych skarg ujawnił się ogólny problem obowiązywania w omawianym zakresie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 maja 1991 r. w sprawie kosztów sądowych w postępowaniu o założenie księgi wieczystej (M.P. Nr 19, poz. 136 z późniejszymi zmianami), na który to przepis powołują się organy stosujące wymienione prawo.

Cytowane zarządzenie wydane zostało na podstawie upoważnienia zawartego w art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 z późniejszymi zmianami). Nie można jednak zapominać, iż powyższy przepis został zmieniony z dniem 30 marca 2001 r. przez art. 15 pkt 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 1268).

W obecnym zaś brzmieniu art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. nakłada na Ministra Sprawiedliwości obowiązek określenia kosztów sądowych w postępowaniu o zakładaniu ksiąg wieczystych w formie rozporządzenia.

Niestety dotychczas rozporządzenie takie nie zostało wydane.

Tymczasem dotychczasowa praktyka sądowa ustalania i pobierania opłat oraz wydatków w oparciu o rozpatrywane zarządzenie jest - w mojej ocenie - niemożliwa do dalszego utrzymania.

Przede wszystkim podnieść trzeba, iż działanie takie pozostaje w sprzeczności z art. 87 ust. 1 i art. 93 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także art. 37 i art. 45 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Powołane przepisy jednoznacznie wykluczają dopuszczalność nakładania na obywateli obowiązków - w tym obciążeń finansowych związanych z prowadzonym postępowaniem sądowym - na podstawie aktów prawnych ustanowionych w formie zarządzeń.

Niezależnie od powyższego przyjęta praktyka prowadzi w obecnym stanie prawnym do istotnych zakłóceń w rozpoznawaniu wniosków o wpis do księgi wieczystej a w konsekwencji - może naruszać bezpieczeństwo obrotu. Zgodnie bowiem z art. 16¹ ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w postępowaniu wieczystoksięgowym wniosek podlegający opłacie stałej - a taki wpis przewidziano w § 1 omawianego zarządzenia - który nie został należycie opłacony, sąd zwraca bez wezwania do uiszczenia tej opłaty.

Dodać wreszcie trzeba, iż wymóg § 2 zarządzenia, zgodnie z którym w postępowaniu o założenie księgi wieczystej pobierane są także koszty sporządzenia księgi wieczystej, powoduje obecnie nie tylko wątpliwości interpretacyjne, ale i trudności w praktycznej realizacji w przypadku postępowania prowadzonego na wniosek zawarty w akcie notarialnym.

W tej sytuacji - w oparciu o art. 16 ustawy o RPO - uprzejmie proszę Panią Minister o przedstawienie swego stanowiska w powyższej sprawie, ewentualnie o informacje dotyczące prac legislacyjnych w omawianym zakresie.

Z wyrazami szacunku
/-/ Prof. dr Andrzej Zoll